Äriarendustoetuse raames abikõlblikud kulud

Koostamise kuupäev: 30.10.2026

Käesolev juhis on koostatud äriarendustoetuse määruse, üldise grupierandi määruse (GBER) ja vähese tähtsusega abi (VTA) reeglite alusel. Juhise eesmärk on selgitada abikõlblike kulude käsitlemist ja tuua näiteid kuludest, mida võib olla võimalik toetuse raames katta.

Toetatavad tegevused

1. Organisatsiooni ja äriprotsesside arendamine
2. Kvaliteedi- ja vastavusjuhtimissüsteemide arendamine
3. Eksporditegevuste arendamine uuel sihtturul
4. Intellektuaalomandi strateegiline juhtimine ja arendamine
5. Digitaliseerimise, automatiseerimise ja tehisaru lahenduste arendamine
6. Toote või teenuse katsetamine sihtturul
7. Digitaliseerimiseks, automatiseerimiseks ja tehisaru juurutamiseks vajalike masinate ja seadmete soetamine

Juhise tõlgendamisel lähtutakse kehtivates õigusaktides sätestatust. Juhis on abistava tähendusega äriarendustoetuse määruse tõlgendamisel ega asenda õigusaktides sätestatud tingimusi.

Lõplik hinnang kulude abikõlblikkusele kujuneb toetuse andmise menetluse raames iga kulu puhul eraldi. Toetust saab kasutada ainult arenguplaanis kirjeldatud äriarendustegevuste elluviimiseks vajalike kulude katmiseks. Kulude abikõlblikkus otsustatakse iga kulu tegeliku sisu, põhjendatuse, arenguplaaniga seotuse ja kohaldatavate riigiabi reeglite alusel. Alltoodud näited ei tähenda, et iga nimetatud kulu oleks automaatselt abikõlblik.

Mõisted

Protsessiinnovatsioon
uue või oluliselt täiustatud tootmis- või tarnemeetodi rakendamine, sealhulgas olulised muudatused tehnilistes võtetes, seadmetes või tarkvaras, ettevõtja tasandil (EMP tööstusharudes kontserni tasandil), sealhulgas näiteks uut või innovaatilist digitehnoloogiat või innovaatilisi digilahendusi kasutades. See mõiste ei hõlma väiksemaid muudatusi või täiustusi, juba kasutusel olevatele väga sarnaste tootmis- või logistikasüsteemide lisamisest tulenevat toodangu või teenuste mahu kasvu, protsessi kasutamise lõpetamist, lihtsat kapitali asendamist või suurendamist, ainult ressursihindade muutusest tingitud muudatusi, kohandamist, lokaliseerimist, regulaarseid, hooajalisi ja muid tsüklilisi muudatusi, uute või oluliselt täiustatud toodetega kauplemist.

Organisatsiooniinnovatsioon
uue organisatsioonilise meetodi rakendamine ettevõtja tasandil (EMP tööstusharudes kontserni tasandil), töökorralduses või välissuhetes, sealhulgas näiteks uue või innovaatilise digitehnoloogia kasutamise näol. See mõiste ei hõlma muudatusi, mis põhinevad ettevõtja juba kasutatavatel organisatsioonilistel meetoditel, muudatusi juhtimisstrateegias, ettevõtjate ühinemisi ja omandamisi, protsessi kasutamise lõpetamist, lihtsat kapitali asendamist või suurendamist, üksnes ressursihindade muutustest põhjustatud muudatusi,

kohandamist, lokaliseerimist ning regulaarseid, hooajalisi ja muid tsüklilisi muudatusi ning uute või oluliselt täiustatud toodetega kauplemist.

Innovatsiooni nõustamisteenused
konsultatsioonid, abi või koolitus järgmistes valdkondades: teadmussiire, immateriaalse vara omandamine, kaitse või kasutamine, standardite ja neid sisaldavate õigusaktide kasutamine ning innovaatilise tehnoloogia ja innovaatiliste lahenduste (sealhulgas digitehnoloogia ja digilahenduste) kasutuselevõtt või kasutamine.

1. Organisatsiooni ja äriprotsesside arendamine GBER art 29

Toetatakse uute või oluliselt täiustatud töö- ja äriprotsesside väljatöötamist ning rakendamist. GBER art 29 kohaselt peab tegevus vastama protsessiinnovatsiooni (s.o uue või oluliselt täiustatud tootmis- või tarnemeetodi rakendamine) või organisatsiooniinnovatsiooni (s.o uue organisatsioonilise meetodi rakendamine ettevõtja äripraktikas, töökorralduses või välissuhetes) määratlusele.

Abikõlblikud kulud võivad hõlmata:

- uue või oluliselt täiustatud äriprotsessi väljatöötamise ja rakendamisega otseselt seotud projektipersonali tööjõukulu;
- protsessiarenduseks vajaliku välise eksperdi või konsultandi teenust;
- uute töökorraldus-, juhtimis- ja ressursiplaneerimise protsesside arendamist;
- finantsjuhtimise, tootearenduse, hankimise, personali-, materjali- ja laovaru juhtimise protsesside arendamist;
- protsessiinnovatsiooniga otseselt seotud tarkvaralahenduste arendamist, ostmist ja juurutamist;
- uue arendustöötaja palkamist või uue arendusvõimekuse loomiseks vajaliku teenuse sisseostmist.

Oluline: Toetatakse ettevõtte jaoks uue või oluliselt täiustatud protsessi arendamist, mitte tavapärast töökorralduse parendamist või olemasoleva lahenduse asendamist. Tööjõukulu, mis ei ole otseselt seotud arenguplaani elluviimisega seotud tegevustega, on abikõlbmatu.

2. Kvaliteedi- ja vastavusjuhtimissüsteemide arendamine GBER art 18

Toetatakse ettevõtte kvaliteedi- ja vastavusjuhtimise võimekuse arendamist ning uutele sihtturgudele sisenemiseks vajalike nõuete täitmist. GBER artikli 18 alusel on abikõlblikud üksnes väliste konsultantide osutatud nõustamisteenused (teenuse sisseostmise kulud).

Abikõlblikud kulud võivad hõlmata:

- uue kvaliteedijuhtimissüsteemi või valdkonnaspetsiifilise standardi juurutamise nõustamist;
- kvaliteedi- ja vastavusaudititeks valmistumisega seotud nõustamist;
- vastavuskatsetusteks ja sertifitseerimiseks vajalike protsesside ning dokumentatsiooni ettevalmistamist;
- sihtturu regulatiivsete nõuete analüüsi ning nende täitmiseks vajalike protsesside arendamist;
- uuele sihtturule sisenemiseks vajaliku sertifitseerimis- ja regulatiivse nõustamise teenust;
- sihtturu lubade taotlemiseks vajalikke ettevalmistavaid tegevusi ja teenuseid.

Oluline: Ei toetata baastaseme juhtimissüsteemide ISO 9001, ISO 14001, ISO 45001, ISO 27001 ja ISO 22301 juurutamist. Samuti ei toetata tavapärast kvaliteedijuhtimist, pidevat järelevalvet ega igapäevast süsteemide haldamist.

3. Eksporditegevuste arendamine uuel sihtturul VTA

Toetatakse uuele sihtturule sisenemise ettevalmistamist ning ettevõtte müügi- ja turundusvõimekuse arendamist. Rakenduvad vähese tähtsusega abi (VTA) tingimused ja välistused.

Abikõlblikud kulud võivad hõlmata:

- uue sihtturu müügi- ja turundusstrateegia ning tegevuskava koostamist;
- sihtturu, kliendisegmentide ja potentsiaalsete klientide analüüsiga seotud nõustamisteenuseid;
- uuele turule sisenemise ja müügiprotsessi arendamise nõustamist;
- potentsiaalsete klientide kontaktide vahendamist ning kliendikohtumiste kokkuleppimist ja ettevalmistamist;
- toote või teenuse kohandamise nõustamist sihtturu tehniliste, regulatiivsete ja kliendivajaduste alusel;
- toote või teenuse tutvustamist välismessidel ja -näitustel;
- uue sihtturu jaoks toote või teenuse tutvustusmaterjalide, tootekataloogide ja tehniliste esitlusmaterjalide valmistamist, kui kulu vastab määruse tingimustele.

Oluline: Keelatud ekspordiabina ei toetata tegevusi, mis on otseselt seotud eksporditavate kogustega, turustusvõrgu loomise ja toimimisega või muude jooksvate ekspordikuludega. Seetõttu ei toetata ettevõtte esindamist müügikohtumistel, tavapärase müügitöö sisseostmist, otsest müüki, igapäevaseid ekspordikulusid ega turustusvõrgu loomise ja toimimise kulusid.

Turundusmaterjalide puhul tuleb arvestada määruse üldiste reklaamikulude välistustega. Toetatavad tegevused peavad olema suunatud uuele sihtturule sisenemise ettevalmistamisele, mitte tavapärase eksporditegevuse rahastamisele.

Tootenäidiste valmistamist toetatakse üksnes uuele sihtturule sisenemise ettevalmistamiseks vajalikus piiratud ja põhjendatud mahus. Tootenäidiste kogus peab olema proportsionaalne nende tutvustamise eesmärgi ja kavandatud tegevustega. Üldjuhul on põhjendatud kuni 2—3 tootenäidiste komplekti sihtturu kohta. Toetust ei anta tootenäidiste suuremahulisele valmistamisele, sealhulgas kogu tootevaliku või kõikide tootesegmentide näidiste valmistamisele partnerite, edasimüüjate või esinduste varustamiseks.

4. Intellektuaalomandi strateegiline juhtimine ja arendamine GBER art 28

Toetatakse intellektuaalomandi ärilise kasutamise kavandamist, kaitsmist ning litsentsimismudelite arendamist. GBER art 28 alusel on abikõlblikud innovatsiooni nõustamisteenuse osutamisega seotud kulud.

Abikõlblikud kulud võivad hõlmata:

- ettevõtte intellektuaalomandi strateegia koostamist ja arendamist;
- intellektuaalomandi portfelli ärilise kasutamise analüüsi;
- tegevusvabaduse analüüsi konkreetse tehnoloogia, toote või sihtturu kohta;
- patentide ja tööstusdisainilahenduste esmakaitse taotlemise ettevalmistamist ning kaitse laiendamist sihtturgudele;
- intellektuaalomandiga seotud nõustamis- ja ekspertiisiteenuseid ärimudelit toetava litsentseerimissüsteemi loomiseks;
- litsentsimismudeli, litsentsitasude ja kasutusõiguste põhimõtete väljatöötamist;
- arenguplaaniga otseselt seotud projektipõhist ettevõttesisese intellektuaalomandi spetsialisti tööjõukulu, kui see on vastava riigiabi aluse järgi lubatud ja tõendatud.

Oluline: Kaubamärgi kaitsmise kulud ei ole toetatavad. Samuti ei toetata tavapärast ja pidevat intellektuaalomandi haldamist ega jooksvat õigusalast nõustamist muudes õigusküsimustes (nt teenuslepingute koostamine, standardsed toote- või teenuse tingimused vmt).

5. Digitaliseerimise, automatiseerimise ja tehisaru lahenduste arendamine

GBER art 29

Toetatakse ettevõtte andmepõhise juhtimise ning digitaliseerimise, automatiseerimise ja tehisaru lahenduste arendamist ja kasutuselevõttu tingimusel, et tegevus vastab protsessi- või organisatsiooniinnovatsiooni mõistele vastavalt GBER artiklile 29.

Abikõlblikud kulud võivad hõlmata:

- andmehalduse ja andmepõhise juhtimise arendamist;
- ettevõtte andmete kogumise ja haldamise lahenduste juurutamist;
- infosüsteemide ja digitaalsete lahenduste analüüsi, arendamist ning juurutamist;
- infosüsteemide andmevahetuse ja liidestuste arendamist uue või oluliselt täiustatud äriprotsessi osana;
- infosüsteemide, digitaalsete, automatiseerimis- või tehisarulahendustega seotud tarkvaralitsentside ja pilveteenuste kasutuselevõttu, kui kulu vastab määruse tingimustele;
- tehisarul, automatiseerimisel ja andmeanalüütikal põhinevate lahenduste analüüsi, arendamist ning juurutamist;
- lahenduste analüüsi, arendamise või juurutamise rakendamisega otseselt seotud projektipersonali tööjõukulu ja väliste ekspertide teenuseid.

Oluline: AI või digitaliseerimise kasutamine iseenesest ei muuda kulu abikõlblikuks. Lahendus peab olema seotud arenguplaanis kirjeldatud eesmärgi ja toetatava tegevusega.

Ei toetata standardtarkvara ega tavapäraste IT-lahenduste soetamist, juurutamist või liidestamist ilma nõutava innovatsioonikomponendita. Samuti ei toetata olemasolevate süsteemide hooldust, majutust, opereerimist, versiooniuuendusi ega litsentside pikendamisi. Veebilehtede ja mobiilirakenduste loomise või muutmise kulud ei ole abikõlblikud.

6. Toote või teenuse katsetamine sihtturul VTA

Toetatakse toote või teenuse toimivuse ja turusobivuse katsetamist reaalses kasutuskeskkonnas enne laiemat turule sisenemist. Rakenduvad vähese tähtsusega abi (VTA) tingimused ja välistused.

Abikõlblikud kulud võivad hõlmata:

- katseprojekti kavandamise ja elluviimisega otseselt seotud kulusid;
- katseklientide kaasamist ning tagasiside kogumist ja analüüsi toote või teenuse toimivuse ja turusobivuse hindamiseks;
- toote või teenuse katsetamist reaalses kasutuskeskkonnas;
- katsetulemuste põhjal vajalike piiratud kohanduste tegemist, mis ei muuda oluliselt toote või teenuse põhifunktsionaalsust ega kujuta endast uue või oluliselt muudetud toote või teenuse arendamist;
- toote või teenuse järeleproovimist uuel sihtturul enne laiemat turule sisenemist.

Oluline: Katsetamise eesmärk peab olema hinnata toote või teenuse toimivust ja turusobivust. Ei toetata tavapärast müüki, reklaami, laiaulatuslikku turuleviimist ega teadus- ja arendustegevuse kulusid, mis kvalifitseeruvad üldise grupierandi määruse artikli 25 alla.

7. Digitaliseerimiseks, automatiseerimiseks ja tehisaru juurutamiseks vajalike masinate ja seadmete soetamine GBER art 29

Toetatakse üksnes määruses nimetatud seadmeid, mis on otseselt ja lahutamatult seotud arenguplaanis kavandatud digitaliseerimise, automatiseerimise või tehisaru lahenduse juurutamisega. Arvestada tuleb GBER artikli 29 protsessi- või organisatsiooniinnovatsiooni nõudeid ning abikõlblik võib olla üksnes projekti kasutusajale vastav kulu, s.t mitte seadme soetamismaksumus.

Abikõlblikud kulud võivad hõlmata järgmiste seadmete kasutamisega seotud kulusid projekti kestel, arvestatuna seadmete amortisatsioonikuluna vastavalt üldiselt tunnustatud raamatupidamispõhimõtetele ja proportsionaalselt nende kasutusajaga projektis:

- tehisaru juurutamiseks vajalikud sensorid;
- masinnägemise seadmed;
- mõõte- ja andmekogumisseadmed;
- servtöötluse seadmed;
- automatiseerimise ja robotiseerimise juhtseadmed;
- robotid ja nende lisamoodulid;
- andmesidevõrgu kaudu andmeid koguvad, edastavad või vastu võtavad elektroonilised seadmed;
- andmete kogumiseks vajalikud taristuseadmed.

Oluline: Seadme soetamine peab olema otseselt ja lahutamatult vajalik arenguplaanis kirjeldatud lahenduse juurutamiseks. Ei toetata tavapärast tootmisvõimsuse suurendamist, masina või seadme tavapärast asendamist ega üldotstarbelise IT-riistvara soetamist ilma nõutava seoseta toetatava arendusega.

Kõigile tegevustele kehtivad üldised piirangud

Abikõlblikuks ei loeta muu hulgas järgmisi kulusid:

- enne taotluse esitamist tehtud kulud;
- käibemaks;
- seotud isikutelt ostetud kaubad ja teenused;
- ettevõtte igapäevased tegevus- ja püsikulud;
- olemasolevate süsteemide hooldus-, majutus- ja opereerimiskulud ning tavapärased uuendused;
- standardtarkvara ja tavapärased IT-lahendused ilma nõutava innovatsioonikomponendita;
- veebilehtede ja mobiilirakenduste loomise või muutmise kulud;
- ettevõtte tavapärase tegevusega seotud nõustamis- ja koolituskulud;
- otsese müügi ja reklaamiga seotud kulud;
- määruses välistatud arendustöötaja tööjõukulude kõrvalkulud;
- teadus- ja arendustegevuse kulud, mis kvalifitseeruvad üldise grupierandi määruse artikli 25 alla;
- muud kulud, mis ei ole vajalikud projekti eesmärkide saavutamiseks või ei ole arenguplaaniga otseselt seotud.